

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 „
četrt 6 „50
mesec 2 „20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „
četrt 5 „
mesec 1 „70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 224.

V Ljubljani, v ponedeljek 30. septembra 1901.

Letnik XXIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

Vsenemci in Nemci.

Zgodovina zadnjih 40 let kaže in potrjuje, da je češko vprašanje tečaj avstrijske notranje politike. Na Češkem, oziroma v nemški kazini v Pragi so se kovali in snovali strateški načrti, ki so bili dolga desetletja merodajni za osrednjo vladno in večkrat osodepolni za vso Avstrijo. Stebri nekdanjega vsemočnega nemške liberalne stranke so bili večinoma iz čeških pokrajin, opore in vezi si je nemško liberalna vlada naročala tudi iz raznih drugih avstrijskih kronovin. Časi pa se menjavajo in z njimi tudi politične stranke. Od nekdanjega toli samozvestne ustavovorne nemške stranke plavajo danes le še razvaline na površju političnega gibanja. Zrušila se je močna trdnjava, ker je bila zgrajena na prod in so jo po vrsti zapuščali posadke od delki. Le še v birokraciji ima zavetje okameneli centralizem, ki je osrečeval pisane narode z nerško uniformo ter jeznil starega „šimeljna.“

Danes je na Češkem malone toliko nemških strank, kolikor voditeljev. Delé pa se v tri glavne tabore, ki si stojé sedaj pred novimi deželnozborskimi volitvami v boju. To

so radikalna, radikalnejša in najradikalnejša stranka.

Štabi teh treh strank so izdali svoje volivne oklice, ki vabijo vsak v svoj tabor novince, stare gardiste in rezerviste. Naravno je pač, da so najradikalnejši kot prvi stopili z bobni na javni trg in p. n. volivcem razgrnili polne mize mikavnih stvari.

Najradodarnější, a tudi najbojevitejši so Vsenemci, ki poznajo in časté, kakor je izjavil njih prorok, le enega Boga, enega cesarja in en narod. To so nam Herkuli, ki obetajo nadčloveška dela, rekli bi, čudeže, na katere seveda sami ne verujejo. Rim mora pasti v prah in pepel, da kamen na kamnu ne ostane. Pod okriljem pruskega orla mora se združiti po raznih deželah raztreseni narod tevtonski. Avstrija budi pašalik protestanskega carstva.

Klerikalci morajo za pete viseti v dimnikih, nemško ljudsko stranko naj Prade bos in s pepelom na glavi pelje k Schönererju po odvezo, nemška napredna stranka naj se z židi takoj izseli v Palestino, vsi Slovani se morajo že roditi s klicem: Heil Wolf!

To so junaki češki prusaki, ves svet kličejo na korajžo! Nočemo se dalje baviti s temi Atlantii, na katerih sloné raznih frizerjev meglene sanje. Radikalni in radikalnejši Nemci razmišljajo o grehih svoje mladosti, ki so čednosti vsenemške norosti. Ako se sedaj liberalni listi zgražajo, potem naj se ogledajo v zrcalih in spoznali bodo Vsenemce kot svoje narodne otroke, socialne demokrate pa kot politične potomce.

To dejstvo nam potrjuje tudi volivni oklic nemške ljudske stranke. Ex-viceprezident poslanske zbornice, g. Prade in tovariši ne morejo svojim volivcem »in spe« družega povedati, kakor da so, če mogoče, še večji narodni šoviniisti, kakor Schönerer, Wolf in tovariši. Ravno tako velike želodce imajo za slovanske žrtve, kakor vsenemški kričarji. Isti volivni oklic, iste fraze, iste grožnje in obljube, samo pod drugo firmo. Wolf zahteva nemški državni jezik od vsacega — nočnega čuvaja v Napajedlu, isto zahteva — njegov tekmeč Prade. Wolf rohni proti Rimu, a Prade proti »klerikalcem«, kar je eno in isto. Proč od Galicije, to je

bojni klic na obeh straneh. Ne Wolfu, ne Pradeju ni za načela, ne za koristi volivcev, — kaj še države — ampak za mandate, za politično moč in hegemonijo. Oni Prade, ki je bil mnogo časa hišni prijatelj nemških radikalcev, ki je z nemškimi liberalci Wolfu pomagal na konja, mora se sedaj na smrt in življenje boriti proti radikalcem, ki hočejo »prekadiati« njega in njegovo stranko. Še pri zadnjih državnozborskih volitvah so v peti kuriji nemški liberalci in Pradejevi somišljeniki glasovali za vse nemške kandidate, a danes so si v laseh, ne zaradi načel, ampak za mandate. In v tem boju iznova vzbujajo in neté nemški radikalizem, ki že sedaj presega vse meje. Ako Prade zahteva razdelitev češke kronovine, ob enem pa povsod nemški državni jezik, je podoben Wolfu kakor lesica lesjaku. Toda oba bosta zobala le — kisló grozdje.

Minoli četrtek pa so stopili na bojišče tudi nemški liberalci; sicer zadnji, a prišli so. Ta nekdanj zmagovita armada je danes brez generala. Pač ima še nekaj častnikov, a nedostaje jej moštva. Izdali so oklic, stopili v boj, a pozabili, da je prvi pogoj bojnemu vsepu hitra mobilizacija. Pa volivni oklic je gotov, treba je le še kandidatov in — volivcev, potem pojde, si mislijo vedno veseli očka dr. Funke. A ta program in vodeni oklic, ki nosi pečat dr. Eppingerjevega duha! Stari Napoleonovi gardisti so raje častno padli na bojišču, nego se udali. Gardisti stare nemško liberalne stranke pa boso-peti pobirajo korake za Vsenemci.

Ves volivni oklic nemških liberalcev napravlja vtis, da zakrivajo svojo onemoglost in odrvenelost. Preden pomečejo puške v koruzo, so iz političnega muzeja privlekli na dan stare, razkosane in obledele zastave ter zarjavele hebeharde. Ob 11. uri so se vzbudili iz mrtvičnega spanja, da naredé politično oporoko. Praška kazina, ki je svoj čas ministre nastavljala in odstavljala, je danes pred svojim bankrotom. Stranka, ki se imenuje napredno, se je skrčila in usahnila, da je njen naslov daljši, nego njen vpliv.

Vse stranke se prelevljajo in presnavljajo, a da bi nemški liberalci na stara svoja

leta niti zapečka v hiši ne imeli, tega Hasner, Herbst, Plener, Auersperg, Kaiserfeld in drugi gotovo niso slutili. A če je katera kazen pravična, gotovo je ta za liberalni doktrinarizem. Vseh starih in modernih liberalcev »naprednjaštvo« je največje nazadnjaštvo. Svoboda za-se, drugim torbo na nos. Pritaneje sebi in »ponižnim slugam«, a političnim nasprotnikom kosti pod mizo. Moč in oblast, sedlo in čast zahteva njih strast, a mlajšemu rodu, ki ni njim po godu, obetajo lakot in brezovo mast. Na konju sedeti in biče vihteti, to liberalcem je rajaka radost; vso moč pridobiti, pravico dušiti, je liberalna že stara krepost.

To so dokazali tudi nemški liberalci v Avstriji. Ko je ljudstvo spoznalo liberalna slepila in svojo prevaro, zgubili so liberalci vajete iz rok, ob enem pa tudi direktni vpliv na državni aparat. Ker so preveč zahtevali in ljudstvo pitali le s puhlimi liberalnimi luščinami, obrnil se je mlajši rod na drugo pot in liberalce posadil v kot. To oporoko pa priporočamo tudi slovenskim liberalcem v resno premišljevanje.

„Proč od Rima“ in Prusi.

Geslo »Proč od Rima« se je pokazalo sedaj tudi na Pruskem. Ustanovilo se je v zadnjem času v Berlinu društvo z naslovom »Neue Evangelisationsgesellschaft«, katerega namen je, agitirati med katoliki na Pruskem, oprostiti jih »nevarnega« vpliva katoliške cerkve in pripeljati jih do »luči in do Kristusa« (!). Zanimiva reč! Berlinske cerkve in sploh protestantske so prazne; prišlo je že tako daleč, da celo ob velikih praznikih se ne opravlja božja služba, ker ni nobenega človeka v cerkvi. Ateizem, liberalizem, razuzdanost se širi z neverjetno naglostjo; v samem Berlinu, kakor »Germania« trdi, nahaja se najmanj en milijon ljudi popolnoma brez vere. Vsak pameten človek bi mislil, da v tem pogledu imajo protestantski pastori dovolj dela; ali med tem, ko jih nihče za to ne prosi, oni samo skrbijo »za katoličane«. Ali so že čisto obupali nad odrešenjem svojih vernikov? Če protestantizem na ta način vodi do »luči«, kaj pa katoličanom daje v zameno? Menda

LISTEK.

Peter Veliki v Parizu 1. 1716

Drugi časi, drugi ljudje! Ruski car Nikolaj II. je torej odšel iz Francije, in tisočero Argusovih oči, ki so noč in dan pazile, da zagledajo, kje kako Ravacholovo bombo, kako Caserijevo bodalo ali kak Brescijev revolver, si sedaj odpočiva in cela armada detektivov si oddihuje od neprestanega dela. Kako vse drugače je bilo, ko je pred 200 leti prišel drug ruski car na Francosko!

Sedanji car ni smel niti v Pariz, ker je »visoka politika« mu to zabranila. Vsak korak je bil umerjen, že prej dogovorjen, vsaka beseda po diplomatih že prej določena in pretehtana, predno je prišla iz visokih ust vladarja vseh Rusov. Pred dvema stoletjema se je Peter Veliki vse drugače obnašal na Francoskem, in ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo in slavilo. Peter Veliki ni prišel, obdan od pozlačenega dvora in z rožljanjem železa, ampak pridobil si je srca Francozov s preprostostjo in prijaznostjo, s katero je občeval z najnižjim ljud-

stvom. Dne 7. marca leta 1716 je prišel v Pariz ob 9. uri zvečer. Francoski kraljiček Ludovik XV. je bil takrat star 7 let. Pozdrav se je naučil na pamet, in ga je še dosti dobro povedal pred Petrom, ter ga povabil potem v Louvre, kjer so bili zanj pripravljeni prostori. V veliki dvorani sta bili pogrnjeni dve veliki mizi za 60 ljudi. A visoki gost je bil jezen nad toliko potratu in je zahteval kos kruha. Od sedmerih vrst vina, ki je bilo na mizi, je le pokusil in naročil dva velika vrča piva, katero je prav rad pil. Nato je zahteval, da ga naj maršal di Tesse pelje v hotel Lesdiguières, katerega si je dal Peter pripraviti za slučaj, če bi se mu v Louvru ne dopadlo. Ko je prišel Peter v hotel, se mu je zdel tudi preveč potraten. Pripravili so mu prav mehko in skrbno pripravljeno posteljo. A Petru ni ugajala in se je vlegel v posteljo svojega strežaja. Ko je maršal začudeno gledal, mu reče Peter Veliki: »Ta je prava zame. Lahko noč!«

Seveda je bil ves francoski dvor iz sebe, ko je slišal, kaj je storil Peter Vel. Kronana glava v strežajevi postelji! To je bilo nekaj nezaslišanega za francoski dvor, ki je ravno takrat gojil najtesnosrčnejšo etiketo.

Drugo jutro ob 10. uri je prišel Ludovik XV. Petru narediti oficielno vizito v hotelu Lesdiguières. Car ga je sprejel ob vratih, mu je pomagal iz voza, in ga za roko peljal v stanovanje. Mali Ludovik je tam Petru zopet povedal majhen govorček, ki se ga je bil na pamet naučil. Peter ga je pa prijel s svojimi medvedjimi rokami, ga vzdignil in poljubil, da je glasno zacmokalo. Nato ga je peljal zopet k vozu nazaj, drugi dan mu je pa vrnil obisk v Tuilerijah.

Ko je Peter tako zadostil etiketi, si je najel prav navaden voz in se je vozil po Parizu semtertje. Posebno rad je obiskoval rokodelske delavnice in vpraševal, kako se dela ta ali ona stvar.

15. maja je šel v hotel des Invalides, v oni veliki zavod, ki ga je bil postavil Ludovik XIV. za doslužene vojake. Maršal De Villars ga je sprejel. Peter je hotel vse videti. Vsedel se je med vojake in jedel njihovo juho in pil njihovo vino. Vsakemu je rekel »kamerad«.

Na univerzi »Sorbonne« so ga sprejeli vsi profesorji z veliko slovesnostjo. Ko je v vseučiliški cerkvi videl grob kardinala Richelieua, je teklen k njemu, poljubil kardi-

nalov kip na pokrovu in zaklical: »Veliki mož, če bi ti še živel, dal bi ti polovico svojih dežela, da bi me ti naučil, kako naj vladam drugo polovico!«

Peter je bil v Parizu 27 dni. Brez spremstva, v prav navadnem poštnem vozu se je odpeljal. Mnogo si je bil ogledal v kratkem času in prav zadovoljen zapustil Francijo.

Politična posledica tega obiska je bila — zveza med Francijo, Prusko in Rusijo. Ali bo tudi zdaj kaj takega? Časi in običaji so se pač mnogo izpremenili. A vendar od tega časa, kar je Peter popotoval po Franciji, je ta spomin ostal v obeh narodih.

Miniature.

Ruski spisal V. S. Lihačev. Posl. —kl—.

IV. Poziv smrti.

Bil je prepričan, da je z življenjem že sklenil svoje račune — ter se poprijel nekega osodepolnega namena.

Toda umreti enako brezmiselno, kakor umira na stotine njemu podobnih capinov, se mu ni ljubilo. Ustreliti se v glavo ali zadrgniti si z vrvjo vrat — to je premajhno junaštvo. Smrt si je treba pridobiti z bojem.

samo fanatično sovraštvo do vsega, kar še zna človeško srce privabiti k sebi.

Nad takim ravnanjem vsi pametni protestantje majajo z glavami. Eni nočejo imeti nobene zveze niti z »Neue Evangelisations-gesellschaft«, niti z »Evangelischer Bund«, niti z »Gustav Adolf Verein« om; drugi obsojajo ves način agitacije, češ, da znova provzroča veliko versko vojsko, nekateri pa so celo tako pogumni, da so vprašali omenjena društva, kaj bi se zgodilo, ako bi katoličani ustanovili v samem središču protestantizma društvo z namenom, širiti svojo vero. Take in tem enake misli niso po volji vnetim agitatorjem, in ker časih zadenejo tudi ob trmaste glave, njih agitacija nima na Pruskem veliko vspeha. Zato tem bolj osrečujejo s svojim delovanjem Avstrijo.

Mesto Vratislav na priporočilo svojega župana določuje precejšnjo vsoto za podpiranje protestantskega gibanja v Avstriji, in najboljše je, da so k tej vsoti tudi katoličani morali prispevati. Druga mesta pošiljajo k nam časnike in brošure, ki so polne najnesramnejših obrekovanj, in osrečujejo Avstrijo s propovedniki zelo dvomljive moralne cene. In uboga, protestantske luči potrebna Avstrija odpira gostoljubno svoje naročje ljudem, kateri jo pod krinko vere izdajajo nje največjim sovražnikom. Pa tega ni dosti!

Zbok prevzetnega obnašanja in ravnanja protestantskih agitatorjev se je končno Avstrija tudi osokolila, da je nekoliko pruskih pastorjev pregnala. Nastal je naenkrat ogromen hrup. Saksonsko ministerstvo je v tej zadevi interveniralo in akopram so bili pravični vzroki, zavoljo katerih so bili pruski pastori pregnani, se ni znala avstrijska vlada upreti pritisku in v neizmerno veselje in tolažbo vseh »Uebermensche« ov je preklicela prejšnji odlok in pregnanim zopet odprla svoje gostoljubno naročje. In za koga je to storila avstrijska vlada? Za Prusijo, katera na proste besede policije, da je kdo postal »lästige«, brez usmiljenja izganja vsakega. V zadnjem času je izgnala nekoliko sto poljskih in čeških delavcev brez posebnega vzroka; poljskim in češkim duhovnikom ne dovoljuje, da bi revno ljudstvo poučevali v krščanskem nauku; celo vsakemu, kateri bi javno oznanjeval verska načela, ki jih imajo protestantski pastori v Avstriji, obeša na vrat pravdo zbok veleizdajstva in razžaljenja cesarske hiše.

Takšno ravnanje avstrijske vlade je gotovo zelo zanimivo, ali ugleda si s tem naša vlada na Nemškem ne pridobi. Sami Nemci, in sicer ne samo katoliški, ampak tudi protestantski, se čudijo takemu gospodarstvu; »polnische Wirtschaft« boče v kratkem izpremenila svoj pridevnik v — prusko nasilstvo!

—án.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. septembra.

Prememba volivnega reda za gorenje avstrijski deželni zbor.

Gorenje avstrijski deželni odbor je deželnemu zboru predložil neki načrt za pre-

membo volivnega reda, s katerim se uvaža nova splošna skupina, direktna volitev in določa, da se nekaj mandatov odvzame veleposestvu in prideli kmečkim skupinam. Nemško liberalna manjšina s tem načrtom seveda ni zadovoljna in je po poslancu dr. Beurle vložila nov predlog, v katerem je pa ta posebnost, da naj se priznajo novi mandati štirim mestom, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, ter ustanovi posebni volivni okraj: »linška okolica«. Na ta način bi si seveda levičarji zagotovili nekaj novih mandatov. No, načrt bržkone ne dozori, zato bo že poskrbela večina.

Katoliška kmečka organizacija na Moravskem

dobro napreduje. Dokaz temu je bil lep uspeh pri zadnjih državnozbornih volitvah, kjer si je stranka pridobila en nov mandat, onega poslanca Hrubana, najnovejši dokaz pa je zadnji sijajni shod na Velehradu, katerega se je udeležilo nad 17.000 kmetov. Namen temu shodu je bila ustanovitev novega političnega katoliškega društva za češke kmete na Moravi, ki naj bi bil velik, delaven del katoliško-narodne stranke. Društvo bo zastopalo kmečke interese v katoliškem duhu. S konservativnim veleposestvom bo stalo društvo na enakih tleh in ravno iz tega razloga so izvolili v odbor tudi grofa Seilern. Poleg tega moža sta iz veleposestniške skupine prisostvovala shodu tudi grofa Oton Šerenyi in Jaroslav Thun. Sicer je že dosedaj obstajalo neko kmečko društvo, kateremu so pripadali kot člani tudi katoliški kmetje, toda ker je to jelo odločno kazati svojo liberalno barvo, so mu katoliki dali slovo in osnovali novo društvo. Upati je, da bodo moravski katoliki imeli v novem društvu izborna orožja napram vsem svojim sovražnikom.

Volitveni boj na Ogerskem.

Prihodnjo sredo se prično na Ogerskem volitve v državni zbor ter se završe dne 11. oktobra. Že prvi dan se bo odločilo, kdo ima v novem zastopu zopet neomejeno oblast, ker bo že dne 2. oktobra izvoljenih 339 poslancev, izvemši slučaj, da bi bila potrebna kje »žja volitev«. Naslednji dan bo popolnjenih 46 mandatov, dne 4. okt. 8, dne 5. okt. 4, dne 6. okt. 3 in v naslednjih dneh po en ali dva mandata. Oficijozni in poloficijozni listi pravijo, da se volitve splošno vrše mirno in so le »posamni« slučaj, o katerih so vladi došle pritožbe. — Oficijozni »Pesti Hirlep« pripoveduje z veliko ogorčenostjo o nekem agitatoričnem delovanju grofa Julija Zichyja, o katerem pa sam čne ve nič pozitivnega povedati, ter mu prete z nekimi zanj in za katolištvo neugodnimi posledicami. Prav pripominja dunajski »Vaterland«. Vlada gotovo dobi odgovor: Ogerski državljani sem, volivec in posestnik in smem svoje pravice vporabljam kakor meni drago, in le veseli bodite, da tudi na papeževem dvoru delujem v korist Ogerske. Ali pa morda smejo samo Banflyjevi »patrioti« iz inozemlja z denarjem delati volitve? — Vlada pravi torej, da dohajajo poročila o nerednosti le v

neznatnih slučajih in vendar je moralo oblastvom na pomoč celo avstrijsko vojaštvo.

Nemška vlada se umika.

V vprašanju glede carinskega tarifa je zadela nemška vlada v raznih krogih ob zelo odločen odpor in je torej že sama jela uvidevati, da bo morala zdatno premeniti posamezne postavke. Grof Bülow je že pred nedavnim izjavil nekemu višjemu uradniku, da bo treba, kakor kažejo sedanje sodbe o nemškem carinskem tarifu, v mnogem oziru temeljite revizije tarifnega načrta. »Dresd. Zeitg.« meni, da bo dotične preminjevalne predloge predložila vlada že prvi seji zveznega sveta, ki se snide v prvih dneh meseca oktobra.

Demistija lord Kitchenerja.

Razni londonski listi so pred dnevi sporočili sicer nikakor ne nepričakovano vest, da se je lord Kitchener naveličal pošiljati v London poročila o samih porazih in brez vsake nade čakati, kedaj mu londonska vlada doloži potrebno pomoč. Pol oficijozno se je trdilo, da je povod govoricam o demistiji nesporazumljenje mej Kitchenerjem in vojnim ministrom Brodrickom, ki neče pritrditi načrtom in predlogom generalissima v Južni Afriki. Neko oficijozno glasilo je to poročilo pozneje sicer demistiralo, toda vkljub temu večina časopisja vztraja pri prvotni trditvi. »Pall Mall Gazette« odkriva prave razloge nezadovoljnosti vrhovnega poveljnika ki so ga napotili do odstopa. Lord Kitchener hoče napram sovražniku, ki ga ne more premagati v častnem boju in ga podjarmiti, uporabiti najbrutalnejša sredstva, mej temi proglastitev vojnega stanja v Kapstadtu in drugih krajih ter smrtno kazen za vse kaplanske vstaše. Temu predlogu se upira celo brezozirna Chamberlainova politika (?), ker bi bili na ta način oškodovani interesi Holandcev in angleških kolonistov. Ondotne Angleže bi po Chamberlainovem in Brodrickovem mnenju taka nasilnost le odtujila od domače zemlje in posledica bi bila, da bi podpirati jeli burske težnje. S političnega kakor tudi z vojaškega stališča bi bil torej ta korak zelo neumesten. Konečno zahteva Kitchener, kot znano, znatne pomoči, s katero mu pa Brodrick nikakor ne more ustreči. Da je položaj res izredno napet, je dokaz tudi to, da je Brodrick v petek dalj časa konferiral s kraljem Edvardom o temeljiti preosnovi angleške armade. No, ta točka je vselej na dnevnem redu, kedar se Angležem slabo godi, v dokaz pa to še nikakor ne služi, da bo Kitchener res pobral šila in kopita ter odpotoval domov.

Knjige in časopisi.

Sicer v prvi vrsti namenjena za sekovško škofijo, vendar tudi za našo kulturno zgodovino pomembna knjiga je izšla ravno kar v Gradcu:

Roman Sebastian Zängerle. Fürstbischof von Seckau und Administrator der Leobener Diocese 1771—1848. — Knjigo je večinoma po arhivalnih virih sestavil dr. P. Bonifacij Senter, benediktinec sekovškega samostana in član beuronske kongregacije. Knjigi je pridejana slika in facsimile Zängerlejev. — Zängerle je umrl 27. aprila l. 1848, star 77 let po delavnem in plodovitem življenju. Bil je reformator svoje škofije v vsakem oziru, in njegov spomin se je ohranil še sedaj v srcih vseh onih, ki imajo čut in ljubezen do verskega življenja. Njegov življenjepis je začel pisati P. Benedikt Frühwirth, a ker je moral iti na dolga potovanja in je dobil razna druga važna opravila, je ta zaslužni redovnik prepustil veliko delo svojemu mlajšemu redovnemu bratu. V tej knjigi se popolnoma nepristransko naštevajo vse dobre in slabe strani one dobe, v kateri je nastopil Zängerle. Plitvi duh vodene volterjanske »prosvete« se je v času jožefinstva naselil tudi v cerkvenih krogih in po samostanih v veliko škodo cerkvenemu življenju. Zängerle je posegel energično vmes in je s krepko roko zatiral zmoto, odpravljal zlorabe in dvigal svetno in samostansko duhovščino k pravemu katoliškemu duhu. — Priporočamo to knjigo vsem, ki se bavijo z zgodovino alpskih dežel!

A.

se do sedaj nagibali, kakor omahljivo, zdaj na desno, zdaj na levo in nismo niti sami vedeli, kako je z našim prepričanjem, spremenile so se razmere sedaj, obzorje se je zjasnilo in treba je odločno z barvo na dan! Ali — ali! Kdor hoče še nadalje podpirati one, ki širijo pohujšanje in sovraštvo po deželi, mi mu ne moremo braniti, ali odgovornost velika zadene učiteljstvo v tem obziru. Mi pa pravimo, nikake podpore in zveze z onimi, ki se bojujejo za svoje prepričanje(?) z najostudnejšim blatom, s katerim ometa vajo učitelje in duhovnike in tudi druge, ki ne trobijo v njihov rog. Na svidenje torej, somišljeniki, dne 3. oktobra t. l. — Osnovni odbor. Ustanovni shod podružnice »Slomškove zveze« za goriški in gradiščanski okraj boče dne 3. oktobra t. l. ob 10 uri zjutraj v prostorih goriške Čitalnice.

Osebnosti vesti. Proforsko mesto za moralno teologijo na mariborskem bogoslovju je prevzel č. g. kanonik Jožef Majcen, ono za pastoralno teologijo č. g. prelat Karol Hribovšek. — Častnim občanom je imenovalo starešinstvo v Tomaju voditelja c. kr. okr. glavarstva v Sežani g. Antona Rebeke. — Umirovljen je poštni ravnatelj v Celovcu g. Teodor Hoffmann.

Imenovanja. C. kr. namestnik je imenoval pri računskem oddelku v Trstu računskega oficijala gospoda Ant. Gregoriča računskim revidentom, asistenta gospoda Josipa Olivotta in Karola Mlekuža računskima oficijaloma ter praktikanta gospoda Artura Heldenfeld in Henrika May-a računskima asistentoma.

Predavanje Zofke Kvedrove. Včeraj zvečer se je Zofka Kvedrova predstavila ljubljanskemu žensktvu. No, žensktva je došlo k javnemu predavanju v »Mestni Dom« precej pičlo število, pa tudi predavanje Zofke Kvedrove ni obsegalo kaj tacega, kar bi se že stokrat ne bilo čulo. Predstavila je Zofko Kvedrovo občinstvu dr. Tavčarjeva, ki je rekla, da je predavateljica »malo prehlajena«. Zofka Kvedrova je čitala o nalogah ženske, a mnogih tistih pikantnosti, s katerimi je obremenila nalogo ženske o raznih drugih prilikah, je to pot precej skrbno prikrivala. Zavzemala se je seve za enakopravnost obeh spolov. Žena, ki nima idealov Zofke Kvedrove, je družini v »zapreko«. Energična bodi žena proti krivicam, ki se ji gode, vendar naj ne bo na njej »nič prevzetnega«. »Vsak naj si lahko vzame od njenega bogastva...« »Učiteljica bodi žena svojega moža. Po družini naj upliva na moža. Zakon ni samo za to, da se otroci rode in mož dolgočasi«. Potem je malo pogodrnjala predavateljica o tistih, ki hote žensko ohraniti v »duševni temi«, ki določajo ženi prostor samo pri kuhinji in v družini. Ženi je določeno obširnejši delokrog in pogumno naj se loti žena tudi javnega dela, pomneč, da kdor vedno misli, da se bo blamiral, nič ne stori... Z ozirrom na te vspodbujajoče besede Zofke Kvedrove pričakujemo, da se »narodne« dame ne bodo bale blamaže pred svojimi možmi in da bodo odločno nastopile za odpravo tiste »duševne teme«, kateri je napravil liberalizem v Ljubljani zavod v zloglasnih Zvonarskih ulicah! Naj organizacijo tega nastopa vzame v roke gospa dr. Tavčarjeva in naj se ne boji blamaže! Zofke Kvedrove predavanje bilo je pa osoljeno tudi s posebnimi nauki narodnim damam, ki je zaneslo »prehajenje« od Zofke Kvedrove na mnoge čestite navzočne dame. Zofka Kvedrova je dejala mej drugim tudi: »V resnici naobraženi ženi ne more biti nobeno delo prenizko, tudi metla ni zanjo sramota. (Par mož se je pri teh besedah osmelilo reči: »Bravo!« nekaj dam je pa premaknilo stole.) Ne išče naj ženska v javnosti samo zabave, ampak dela, in ne samo interesantnosti... In tako je dala v svojem predavanju predavateljica »Vsakemu nekaj!«...

Občinski svet ljubljanski ima redno sejo v torek, 1. oktobra t. l., ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so mej drugimi poročila: o predlogu, da se opuste sv. Cirila in Metoda ulice, o magistratnem predlogu v zadevi regulacije Cegnarjevih, Holzapflovih in Bohoričevih ulic, o prošnji »surovinskega društva čevlarske obrtovalne zadrage v Ljubljani« za

* * *

Kaj se godi okrog njega? Kaj se je zgodilo z njegovimi rojaki, navidezno mirnimi in ne brigajočimi se za drugo, razun za svoje osebne, vsakdanje potrebe? Od kod ta vsestranska vnema, to vsestransko ganutje duha?

Ne velika, podložna država je vstala, potegnila se za poteptane pravice svojih rojakov in enovercev ter napovedala odve-kemu tlačitelju boj.

Evo — ugodno priložnost! Tam, tam!

* * *

Oblačno, deževno jutro. Bataljon je oborožen. Samo, ali odvine kmalu? Kamorkoli pogleda, povsod vidi samo stroge, zbrane obraze. Doprinesti hočejo veliko žrtev in vsakdo, očitno, se pripravlja k temu.

Kako krasno, kako sveže se živi tukaj!

* * *

Kako so dospeli za sovražnikov nasip? Še zmerom se mu zdi, da vidi pred seboj nekako zagorele ljudi v rudečih fesih in cimetrovih jopičih. Streljal je po njih... Kam so zibnili ti ljudje?

Toda še je jeden tukaj. Vlegel se je na obraz ter se ne gane. — Ali je ubit? Nemara ga je on ubil?

* * *

»Pa léži!«

Granata pade k njegovim nogam ter se jame besno vrteti, trgaje in razmetavaje okrog sebe kosove prsti.

Vsi leže, le on sam stoji ter ne more odtrgati očes od tega groznega »volka«.

A kaj, ali se mar ne razleti?

Dogaja se baje to s sovražnikovimi naboji dovolj pogostoma. Še nocoj so naši našli na prenočišču granato, ki se tudi ni razletela...

To je: rešitev je še mogoča...

Obšla ga je smrtna groza. Čemu se ni vlegel z drugimi vred?

Toda, saj je prišel semkaj s tem namenom...

Toda, ali pa je že res napočil čas? Cez jeden dan, čez jedno uro — samo ne še sedaj!

Še neprestano se vrti... Počasneje in počasneje... Sedaj se še zaguga... in se zvali...

Živ!

* * *

V teh kratkih trenutkih je pokopal globoko in za zmerom v svoji duši vso minulost — ter spoznal pravo ceno življenja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. septembra.

Podružnica Slomškove zveze v Gorici. »Gorica« priobčuje naslednji oklic: Učiteljstvu! Predragi kolegi in cenjene g. kolegije! Prišel je trenutek, da se odločite — na desno ali na levo. Dočim smol

podporo. Šolske zadeve, otvoritve III. obrtno pripravljavnice na III. mestnej deški ljudski šoli. Personalnega in pravnega oddelka poročilo o oddaji službe knjigovodskega asistenta.

Novomeška gimnazija šteje 270 dijakov, in sicer v prvem in drugem razredu po 57, v tretjem 42, v četrtem 31, v petem 33, v šestem 27, v sedmem 9 in v osmem 14 dijakov.

Pred upravnim sodiščem se vrši prihodnji ponedeljek ustna obravnava o pritožbi kranjske industrijske družbe na Jese-nicah proti finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Pri volitvah v ljubljansko bolniško blagajno je včeraj zmagala soc.-dem. s 5 glasovi večine. Kršč. soc. delegati so dobili po 207 glasov, nasprotni po 211. Odločili so laški delavci in nemarnost mnogih mož, ki so prišli prepozno na volišče. Uložen je protest proti volitvi iz tretjega okraja. Ako se posreči soc.-dem. s pomočjo bolniške blagajne ustanoviti svoje tajništvo, ne bo škoda naša, ampak škoda bo le gospodujoči stranki v Ljubljani — liberalcem. Naših mož soc.-dem. ne bodo premaknili! Spoznali bodo pa tudi soc.-dem. delavci, da je bila podla laž, da bi sedanje načelnštvo za svoje delo dobivalo nagrade, in prepričali se bodo tudi nasprotniki, da je načelnštvo požrtovalno delovalo. Glavni boj se je bil proti uradništvu blagajne in proti zdravnikom. Ako ostane mej delavskimi delegati soc.-dem. večina, bodo naši možje zastopani v odboru iz krogov delodajalcev.

Čiste volitve na Ogerskem. V pomoč ogerskemu vojaštvu pri »vzdrževanju reda« pri bližnjih volitvah na Ogerskem so morale sinoči ob 12. uri 5 minut odpotovati na Ogersko tri stotnije 27. pešpolka, danes zjutraj pa še ena stotnija domačega 17. pešpolka.

Ponatis „Cecilije“ I. del je sedaj v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu dogotovljen. Onim gospodom, ki so ponatis naročili in tudi že plačali, se dopišlje, kjer le mogoče, z letošnjimi družbenimi knjigami; onim, ki so si delo naročili a ne še plačali, posebej z računom. Ponatis »Cecilije« stane za ude broširan 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po knjigarnah broširan 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštneje je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev.

Ruski državni svetnik Lehmann, specialist za pogozdovanje step, je došel v Ljubljano, da si pod vodstvom gosp. gozd-nega nadsvetnika Golla ogleda nasade na Krasu.

Tukajšnja orgljarska šola šteje 22 učencev.

Vremensko poročilo s Kredarice meseca avgusta 1901. Srednji na 0° C. reducirani zračni tlak je znašal 557.35 mm; najvišji 19. avgusta 561.5 mm., najnižji 27. avgusta 551 mm. Srednja toplota bila je + 5.7 C.; najvišja 5. avgusta + 15.8 C, najnižja 29. avgusta — 3.4 C. Srednja relativna vlaga 85.3%. Prevladovali so sicer severni vetrovi, pa vendar je bilo vreme za turistiko neugodno, ker je bilo v tem mesecu 14 deževnih dni z 228.8 mm. padavine ter je 16 krat nastopila megla. Trikrat razsajal je vihar. Najlepsi dnevi bili so 4., 5., 20. in 21. avgusta.

Dr. Schöppl v Kočevju. Včeraj je bil v Kočevju novi kočevski nemški dež. poslanec dr. Schöppl. Razvijal je volivcem svoj program in načrt, po katerem bo deloval. Na kolodvoru so ga sprejeli meščani.

Ogenj. V Strahomeru v izžanski tiri je v petek dne 27. t. m. okolu tretje ure popoldne jelo goriti Ovnovo pohištvo. Zgoraj je jednonadstropna hiša, hlev, skedenj in skoraj vsi pridelki. Mož je bil zavarovan le za 300 gld. škode pa je blizu 3000 gld. Ljudje so pridno gasili in omejili vsaj ogenj. Nova tomišelska brizgalka je prejela tu svoj krst. Obžalujemo le, da je tako majhna, vendar je izborna delovala. Čudimo se le, da izžanski načelnik, ki je pri vsakem ognji tudi v bližnjih sosednjih farah takoj na mestu, ako je pričakovati kaj »hvale«, ni prišel; ako je bil v šoli zadržan, poslal naj bi bil svojega namestnika, da bi spoznali njegovo zmoglost zapovedovati in delovati pri požarih. Kako je ogenj nastal, je dosedaj še neznan.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani nam poroča: P. n. člani društva blagovolé naj se vdeležiti sigurno prijateljskega sestanka v Hafnerjevi pivarni na Sv. Petra cesti dne 1. oktobra ob 8. uri zvečer. Razgovarjalo se bo o pomanjkanju stanovanja v Ljubljani, o olajšavah pri vračevanju potres. posojila in o drugih za hišno posest važnih vprašanjih. Ako porabimo mesečno skušnjo, katere je gotovo vsakdo iz med nas naredil, se lahko marsikatero vprašanje ugodno reši. Povsod se združujejo hišni posestniki na rednih prijateljskih sestankih; v Ljubljani so pa medsebojni pogovori neobhodno potrebni, ker ni kmalo hišni posestnik tako prizadet, kot v Ljubljani. Dr. V. Gregorič, načelnik.

Z Dobrove, dne 28. septembra 1901. Ogenj. Pretečeno noč bila je vas Brezje v veliki nevarnosti pred vpepelenjem. Krog polnoči se je vžgala na sprednjem koncu vasi po domače »Županova šupa« hišna št. 4. Tam v podstrešju je bilo pod slamnato streho spravljenega veliko sena, spodaj v pritličji pa natlačeno z butaricami in drvni. Na senu je spal možak, ki se je prebudil, ko je že vse gorelo krog njega; opeknel se je po hrbtu in na eni roki prav močno; komaj je všel pred elementom živ iz te gromade. Da se ogenj ni dalje razširil, zahvaliti se je Bogu, mirnemu ozračju, neumornemu delovanju domačih vaščanov in uzorni požarni brambini iz Horjula, katera je takoj zapazila nesrečo in prihitela na pomoč. Slava in zahvala jej bodi s tem očitno izrečena. Lastnik, Josip Zorc, ni bil za to poslopje zavarovan; škode ima 600 kron. Kako je nastal ogenj, se še ne ve.

Trgatev. Iz Leskovca pri Krškem 29. t. m. Zadnje dni minolega tedna pobrali smo ob lepem gorkem vremenu belo grozdje. Črnina še zori. Mošta imamo mnogo več kakor lani; kapljica je kaj dobra. Požurite se kupci, saj veste, da v leskovski fari raste najbolje vino na Dolenjskem. Na svidenje v naših kletih in hramih!

Poboj. V Žemljimljah so se v noči od sohote in nedelje stepli fantje in do smrti pobili 18-letnega mladeniča Traven iz Skopacnika. Baje mu je smrtni sunek z nožem provzročil Krnčev iz Suše. O, kolikanj potrebne so Marijine družbe za mladeniče, ki onemogočujejo ali vsaj ovirajo take surovosti, potrebne tudi v malih farah.

Poroka. Dne 1. oktobra se poroči slovenski zdravnik gospod dr. Viktor Kac iz Šmartna pri Slovenjem Gradcu z gospodično Anico Bernardi, hčerjo veletrgovca iz Spodnjega Dravograda. Bilo srečno!

Strel skozi okno. Na Stranica, kakor se nam piše, v Marinšek - Viđenšekovi koči prebivata dve ženski, mati in hči, obe sta šivilji. Mlajša je minoli petek zvečer ob osmi uri sedela na klopi pri mizi poleg okna in za večerjo si rezala kruh. V tem času pa je od zunaj skozi okno v sobo ustrelil nekdo s puško. Krogla je ženski prevrtala desno ramo in potem na svojem potu dalje obtičala v steni. V soboto je iz Konjic prišla komisija na lice mesta in opravila svojo skrb. — Kdo-li je zlikovec? Tega sedaj, ko se to piše, ne more nihče reči z gotovostjo. Pa sum splošno leti na moža obstreljenke. Ta je krojač in je bil vdovec. Vlani po novem letu se je zopet oženil. Sklepal je: ona je šivilja, jaz pa šivec, bova si torej z delom pomagala laglje. Skoz pol leta sta »vozila« še dobro. Potem pa se je pripetila neka družinska nesreča, in zakonska sreča je šla »rakom žvižgat«. Brez opravičenega razloga je dokaj priletnega tovariša zapustila razmeroma še mlada žena ter si v družbi s svojo materjo poiskala drugo streho. Kdo je razprtiji krivec? Kakor pač navadno: Mož dolži ženo, žena pa krivdo zavrača na moža. Temu bi človek ne prisojeval, da bi se maščeval s pomočjo puške. Zavoljo tega je pa tudi želeli, da bi se govorica na podstavi zlodejstva razširjana v obziru na moža izkazala kot neresnična, čeravno je dejstvo tudi inace že samo ob sebi obžalovanja vredno, posebno na sicer mirnih Stranica.

V Velenji blizu cerkve »pri Sv. Brikciji« je umrl po Šaleški dolini dobro znani posestnik in usnjari, gosp. D o v n i k. Svetila mu večna luč!

Atilo iščejo. Na Bregu pri Ptujju stoji na gomili podružnica sv. Roka. Modri Ptujčani so prepričani, da je v tej gomili pod cerkvijo pokopan kralj Atila v zlati in sre-

berni rakvi. Dogovorili so se z občino Breg, koliko zaklada odstopijo občini, ostalo pa pripada njim. Pripeljali so veliko lesa za »štolne«, odstranili tlak sredi cerkve in začeli kopati brez vsacega vprašanja cerkvene oblasti. Kmalu so res prikopali do mrliča, ki pa ne more biti Atila, ker so na glavi mrliča dolgi ženski lasje (truplo grofice iz bližnje grajščine Turniš). Ali so že dosegli svoj namen, ali so se prestrašili, ali so se skesali, ali jih je morda vendar sram, ali kaj: Sedaj so prenehali z delom in že celi teden vidiš lahko v cerkvi veliko odprto jamo, ki daje cerkvi obraz razdejanja, ob cerkvi naslonjen les za štoln in pred cerkvijo kúpe prsti, izvožene iz cerkve. Mi pa si usojamo staviti troje vprašanj: 1. Ali so Ptujčani res tako neumni? 2. Ali so sorodniki pokopanih pod to cerkvijo zadovoljni, da se tako počenja s trupli pokopanih rajnih? 3. Ali ni to kaznivo skrunjenje grobov in cerkve?

Smrt pod gugalnico. Amerikansko gugalnico so pripeljali te dni tudi v Hrastnik pri Trbovljah. 15letni Karol Gorimšek se je gugal in po nesreči pri guganju padel iz gugalnice. Poškodoval se je tako, da je še isti dan umrl.

Ljubljanske novice. Povožil je pred konjušnico tovorni voz delavčeve hčer Rozo Brandstetter. Deklica je težko poškodovana. — Nesreča. Pred Česnovarjevo gostilno na Dolenjski cesti se je splasil pred električno železnico konj Mat. Košaka z Dol in je prevrnil ter poškodoval zasebnika Primoža Janežiča iz Hradeckega vasi.

Koroške novice Prestavljen je c. kr. notar dr. Jan. Krapf pl. Liverhoff iz Špitale v Beljak. — Za kanceliste so nastavljeni pri okrajnih glavarstvih: V Beljaku g. J. Lederer, v Celovcu g. J. Messner, v Velikovecu g. Jos. Bundeč. — Dne 23. t. m. se je na Dunaju posebno odposlanstvo koroškega deželnega zbora poklonilo cesarju, da se mu zahvali za to, da je potrdil postavo o novih železnicah. — Pri Vrbi se je ustrelil nek Huber iz Solnograda. Našli so pri njem samo 36 krajcarjev. Pogreb je vodil vrbski — župan! — Pri Št. Rupertu pod Celovcem je nek »spretni« lovec obstrelil dekle, ki je delala na polju. — Dne 14. sept. je imel v Celovcu shod bivši učitelj in socijaldemokratični poslanec Seitz. — Na šoli za gluhoneme v Celovcu se prične šolsko leto dne 21. oktobra. — »Bauernbund« zbora dne 6. okt. v Tifenu blizu Trga. Poročal bode tudi Care o »svojem« delovanju v državnem zboru.

»Kmetijsko društvo v Konjicah« je ustanovilo podružnico v občini Tepanje. **Župniški izpit** so položili pred izpraševalno komisijo na tržaškem ordinarijatu: Sime Defar, župni upravitelj v Dekanih, Ferdo Jonke, župni upravitelj v Dutovljah, in Niko Žugelj, kapelan na Zovreči.

Šolski bratje v Gorici, katerim je bilo poverjeno vodstvo in nadzorstvo ondote-nega Alojzijevešča, so se preselili na Češko. — Odbor Alojzijevešča poskrbel je novo vodstvo; izprosil si je pri Nj. Eminenci duhovnika č. g. Fr. Setničarja za vodjo in enega bogoslovca za nadzornika. Ob enem so prevzele hišno oskrbovanje na prošnjo odboro-vo tri čd. sestre usmiljenke iz reda sv. Vincencija. Zavod šteje sedaj 52 gojencev, prehranjuje pa poleg teh še kakih 8 ubožnih dijakov.

Nova pevska šola. Odbor cecilijanskega društva za goriško nadškofijo je v zadnji svoji seji sklenil za povzdigo cerkvene petja ustanoviti v Gorici mešani zbor s pomočjo deških glasov. V ta namen odpre z oktobrom pevsko šolo za dečke z dvema oddelkoma za Slovence in Italijane.

V papirnici v Podgori so odpovedali, kakor poroča »Soča«, 100 ženskam in okolu 160 moškim. Pričakujemo pojasnila, li je ta »Sočina« vest resnična.

Demisija. Iz Reke se javlja, da je tudi župan na Reki dr. Mayländer odložil svojo župansko čast, ker je prišel v konflikt z jednim delom avtonomaške stranke.

Ravnopravnost rusinskega jezika na Ivovskem vseučilišču. Rektor Ivovskega vseučilišča dr. Rüdiger je ukazal, da se natisnejo tudi v rusinskem jeziku vzorci, ki so potrebni za vpisanje, in je s tem že naprej izpolnil del onih zahtev, ki jih misli staviti shod rusinskih vseučiliščnikov.

Kuga v Napolju. Na novo se ni konstatiral noben kužni slučaj. V noči od 24. do 25. t. m. je umrl en bolnik. Pripravilo se je več hiš, da se v njih sumljivi bolniki izolirajo. 26. t. m. je prišel v Napolj iz Avstrije en parobrod. Samo malo potnikov je stopilo na suho. Vsi parobrodi imajo velike zamude, ker se morajo podvreči desinfekciji, ki traja čez pet ur. Vsem bolnikom je bolje. V Rimu je razburjenost velika. Zdravstveni svet je v svoji seji odločil že bolnišnice za slučaj, da se kuga prikaže v Rimu. Razpisala je nagrado za ubijavce podgan.

Kitchenerjeve lažnjive brzojavke dajo šaljivcem mnogo snovi. V raznih listih čitamo naslednje satirične brzojavke: Kitchenerjevo tedensko poročilo: Ponedeljek: Angleški vojaki so z vspehom napadli Bure in se potem sijajno umaknili. — Torek: Polkovnik D'Connor zapazil je pred seboj tri Bure. Ujel je 43 Burov in je na to ponehal z bojem, da bi ga burska premč ne premagala. — Sreda: Polkovnik Eliot javlja, da ni zadel na sovražnika in da je v tej situaciji ostal zmago-slaven. — Četrtek: Kot dokaz, da Buri povsod beže, javljam, da nam je od 45 ujetih Burov 43 Burov ušlo. — Petek: Prosim nujno za pomoč, ker sedanje čete ne zadoščajo, da se uduši popolnoma premagani sovražnik. — Sobota: Izdal sem novo proklamacijo in uplenil nekaj živine. Voli so sedaj na moji strani. — Nedelja: Trčili smo na bursko taborišče. Prestrašeni Buri so leteli za nami. — Delarey je uplenil od našega transporta tri osle. Celo ta sovražnik Angleške je občudovaje vskliknil: Takih oslov, kot v angleškem taboru, se ne dobi drugod.

Kotiček za liberalce. »Slov. Narod« je v soboto zabeležil v liberalno kroniko znamenito novo iznajdbo. V uvodnem članku je namreč iznašel »poglavitno nalogo«, ki jo imajo izvršiti liberalci. Ta »poglavitna naloga« obstoji v doslej še neznanem dejstvu, da je treba »kmečko ljudstvo rešiti iz pogubnega objekta rimskega klerikalizma«. Zato je treba pred vsem z novo postavo vsem duhovnikom zamašiti usta. Potem se mora bera odpraviti in učiteljstvo se mora še bolj hujskati v boj. No, gospodje liberalci, če boste bera odpravljali, in ljudstvu mesto doneskov »in natura« nalagali denarna bremena, ne vemo, kako boste kmeta pridobili. Duhovnikom bi s tem le ustregli, ker je beračenje za bera jako neprijeten posel, in je veliko lažje in krajše napisati pobutnico in potegniti čist denar, kakor delajo učitelji in uradniki. Radovedni smo tudi, koliko dohodkov bi privoščili liberalci duhovnikom. Le povejte vendar enkrat to s številkami! Začuden smo brali v »Narodovem« članku stavek: »Umeje se ob sebi, da mora naša stranka poleg vsega tega (boj proti »rimskokatoliškemu objektu«) tudi gospodarskemu življenju posvečevati vso pazljivost.« Hm, torej samo poleg svoje bedaste »farske gonje« hočejo liberalci tudi ljudskim potrebam »posvečevati pazljivost.« Dasi že ta prva polovica stavka ne obeta mnogo sadu od tega »posvečevanja pazljivosti«, smo se pa srčno zasmeli, ko smo brali drugo polovico tega stavka: »... toda to je stvar, ki ne spada v okvir današnjih naših razmotrivanj.« Ljubi liberalci, vkljub temu, da ste dne 28. sept. 1901. iznašli svojo »poglavitno nalogo«, vam vendar za gotovo prorokujemo: Vi ne boste slovenskega naroda dobili nikdar na svojo stran, ker ste — oprostite — preneumni!

Telefonska in brzojavna poročila.

Kobarid, 30. sept. Shod »Slov. kat. pol. in gosp. društva« za Kobariški okraj na Dreznici sijajen; vsi govori sprejeti z navdušenjem.

Košice, 30. sept. Kmet Regaly je streljal na kandidata grofa Hedyka, ki pa ni bil zadet. Kmeta so aretovali.

Trst, 29. sept. Danes zjutraj je na parniku »Carniola« došlo 468 tirolskih romarjev, ki so se pod vodstvom dež. glavarja grofa Brandeisa 10. t. m. napotili v Palestino. Popoldne ob 3. uri so se s posebnim vlakom odpeljali v domovino. Meji voznjo je umrla neka Maurer iz Möwaldta. Prihodaj tirolski romarski oddelek odide iz Trsta v Palestino dne 5. t. m. in se vrne 29. oktobra.

Dunaj, 30. sept. Kardinal Rampolla je škofu Katschthallerju in škofom v Briksnu in Tridentu izrekel obžalovanje na razpору mej katoliki starokonservativne in mlade krščanskosocijalne struje ter je izrekel željo, da bi se z ozirom na dobro katoliško stvar skušali duhovi zbliževati.

Dunaj, 30. sept. K drž. volitvam na Ogersko je odpotovala iz Brna jedna

stotnija vojakov. Iz Opave se odpotovali tja trije bataljoni vojakov.

Dunaj, 30. sept. Vel nemške ljudske stranke namerava na podpredsedniško, po poslancu Pradeju izpraznjeno mesto kandidirati posl. dr. Beurla.

Dunaj, 30. sept. Češki provincialni listi javljajo, da so se na kompetentnem mestu že vršili pogovori z raznimi osebami, ki bi bile sposobne, da bi v slučaju, ako Körber odstopi, stopile na njegovo mesto. Ti pogovori so se vršili, da bi, ako bi Körber v novem zasedanju državnega zbora ne mogel dati garancij za uspešno delovanje, ga takoj lahko nadomestila v vodstvu ministerstva druga oseba.

Dunaj, 30. sept. Poslanec Beurle razglša, da ne sprejme podpredsedniškega mesta v državnem zboru.

Dunaj, 29. sept. Senzacija vzbuja tu izjava Kolomana Szella, da ni misliti na trgovske pogodbe z Nemčijo, dokler ne popravi nedavno razglasenega svojega carinskega tarifa. Grof Goluchowski je stališče avstro-ogerske vlade z ozirom na novi nemški carinski tarif naznanil nemški vladi potom nemškega poslanika.

Dunaj, 2. sept. Danes jutraj so nemški vojaki odpotovali proti Berlinu. V ime vojaštva se je od njih poslovil korni poveljnik Uexküll.

Reka, 30. sept. Mayländer se je odločil kandidirati proti grofu Batthyanyju.

Atene, 30. sept. Grški kralj bo prišel prihodnji mesec na obisk k našemu cesarju.

Skader, 30. sept. Vodja Arbanesov Hedan beg poskušal je dvigniti upor proti sultanu in se oprostiti turškega jarma. Turška vlada mu je konfiscirala premoženje in je poslala proti njemu vojske.

Lüttich, 30. sept. V tukajšnjem okraju se bode pričela splošna premo-garska stavka.

New York, 30. sept. Pred vratmi v Auburnu pričakovala je obsojenega Mac Kinley-evega morilca številna množica ljudij, ki so Czolgosza hoteli orožnikom iztrgati in linčati. Orožniki so morali z orožjem braniti morilca. Vječi se je morilec jokal in izjavil, da sedaj obžaluje umor, ker se mu smili Mac Kinleyeva žena.

Berolin, 30. sept. (C. B.) Kitajski princ Tsun je odpotoval v Neapolj.

London, 30. septembra. „Standard“ se javlja, da bode kitajska cesarica vdova po dohodu dvora v Kaifengfu vzela prestolonasledstvo princu Puchynu radi njegove zapravljivosti.

London, 30. sept. Vojni stroški za Južno Afriko presegajo proračun že za 375 milijonov.

London, 30. (C. B.) „Daily Mail“ vzdržuje vest, da je Kitchener podal ostavko.

Pretorija, 30. septembra. (C. C.) Lord Kitchener v posebni proklamaciji izjavlja, da bodo prodana posestva onih Burov, ki so po 15. septembrom še na bojišču. Izkupnina se porabi v prid njih rodbinam.

Umrli so:

27. septembra. Pavlina Černič, sprevednika hči, 1¹/₂ leta, Ravnikarjeve ulice 12, enteritis. — Terezija Ravnikar, učitelja vdova, 84 let, Poljanska cesta 23, kap. — Anton Magerl, delavec, 35 let, Kolodvorske ulice 39, se je obesil.

V bolnišnici:
24. septembra. Ana Divjak, posestnika hči, 4¹/₂ leta, jetika.
26. septembra. Ana Roje, krojača vdova, 78 let, ostarelost.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo			
od dne 22. do dne 28. septembra.			
	K	h	K
Goveje meso I. v. kg	128	Pšenična moka 100 kg	27 30
„ „ II. „ „	11	Koruzna „ „	16 40
„ „ III. „ „	96	Ajdova „ „	27 60
Telečje meso „	130	Fizol, liter „	24
Prasičje „ sveže	150	Grah „ „	50
„ „ prek.	173	Leča „ „	20
Koštranovo meso „	80	Kaša „ „	20
Maslo „	240	Ričet „ „	—
Surovo maslo „	2	Pšenica „ 100 kg	18
Mast prasičja „	150	Rž „ „	14
Slanina sveža „	130	Ječmen „ „	16 10
„ prekajena „	160	Oves „ „	15
Salo „ „	130	Ajda „ „	13
Jajce, jedno „	6	Proso, belo „	16
Mleko, liter „	20	„ navadno „	15
Smetana, sladka liter	80	Koruzna „ „	13
„ kislila „	80	Krompir „ „	4 60
Med „ „ kg	—	Drva, trda, m ³	8 60
Piščanec „ „	120	„ mehka, „	5 50
Golob „ „	40	Seno, 100 kg	5 80
Raca „ „	—	Slama „ „	4 40
Zajec „ „	—	Stelja „ „	—

Zitne cene

dne 28. septembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen „	K 7-93	do 7-94
„ „ pomlad 1902 „	8-35	8-36
Rž za jesen „	7-16	7-17
„ „ pomlad 1902 „	7-38	7-39
Koruzna za september-oktober „	5-33	5-34
„ „ maj-junij 1902 „	5-41	5-42
Oves za jesen „	6-91	6-92
„ „ pomlad 1902 „	7-28	7-29

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober „	K 7-73	do 7-74
„ „ april 1902 „	8-19	8-20
Rž za oktober „	6-80	6-81
„ „ april 1902 „	6-99	7-00
Oves za oktober „	6-60	6-61
„ „ april 1902 „	7-00	7-01
Koruzna za september „	5-23	5-14
„ „ maj 1902 „	5-12	5-13

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška „	K 7-85	do 8-40
Rž „ južne žel. „	7-15	7-35
Ječmen „ „	7-10	8-50
„ ob Tisi „	6-65	7-75
Koruzna ogerska „	5-60	5-70
Cinkvant „	6-80	7-20
Oves srednji „	6-95	7-15
Fizol „	10-00	11-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

čas opazovanja	stanje neba	temperatura po Celzijem	vetrovi	nabo	padavina v 24 urah
28. 9. zveč.	744-1	12.9	sl. sever	pol oblač.	0.0
29. 9. jut.	745-2	9.1	sl. sever	pol oblač.	0.0
2. popol.	744-7	20.6	sl. svzh.	sk. jasno	0.0
29. 9. zveč.	745-1	13.2	sl. svzh.	jasno	0.0
30. 9. jut.	745-5	7.7	sl. sever.	megla	0.0
2. popol.	744-2	20.0	sl. sever.	jasno	0.0
Srednja temperatura sobote 14.0°, normale: 13.1°.					
Srednja temperatura nedelje 14.3°, normale: 13.0°.					

Zahvala.

940 1-1

Za mnoge dokaze velikega sočutja mej boleznijo in ob smrti našega predragega očeta, oziroma sina, gospoda

Luke Bergant-a

mestnega župana, predsednika prve okrajne hranilnice in pesojilnice, lesnega trgovca in posestnika

za obilo udeležbo pri pogrebu vsem prijateljem in znancem rajnega, ter za lepe danjane vence izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

V Kamniku, 22. septembra 1901.

Žalujoča rodbina.

Dunajska borza.

Dne 30. septembra.	
Skupni državni dolg v notab	98-40
Skupni državni dolg v srebru	98-30
Avstrijska zlata renta 4%	118-85
Avstrijska kronska renta 4%, 300 kron	95-65
Ogerska zlata renta 4%	118-80
Ogerska kronska renta 4%, 200	92-25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1627
Kreditne delnice, 160 gld.	607
London vista	239-10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	117-22 1/2

Dne 29. septembra.	
20 mark	23-39
20 frankov (napoleonov)	19-01
Italijanski bankovci	91-95
C. kr. cekini	11-32
3-2% državne srečke 1. 1854, 250 gld.	189-50
5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	170
Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	211-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-90
Tisne srečke 4%, 100 gld.	143-50
Dunavske vravnave srečke 5%	258

Svarilo.

Naznanjamo, da gosp. **Hugon Böhm** ni več opravičen, sklepati kako kupčijo v našem imenu, ter prekličemo dano mu pooblaščenje.

Janez Jax in sin

939 2-1 v Ljubljani.

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleskem, priznani najboljši, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo blede. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-3

Sprejme se

932 3-3

orglarski in mežnarski pomagalec.

Znati mora tudi nemško.

Obrniti se je do gosp. **Janeza Fürst**, organista v Abstal u pri Radgoni, Štajersko.

Išče se

dobra, verna, postavna in zanesljiva

kuharica,

katere naj bi, če treba, znala tudi samostojno gospodariti. Znati mora nemško in slovensko. — Nastopiti je, če mogoče, 2 oktobra t. l.

Ponudbe s pričali in z napovedjo zahtev so poslati

družini **Andrej Gassner**

925 5-5 v Trliču na Gorenjskem

Tesarski pomočniki (cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri

946 6-1

Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev

471 25-22
JAN. JAX v Ljubljani.

Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik izvrstnih „Dürkopp“- in „Waffenrad“-koles.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najlinese, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. Prevzame tudi naročila na bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

704 12-9

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulaniša izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vteti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.